

Belediye Meclisinin Gündemlerinin Hazırlanması ve Gündem Eklenmesi

Bu değerlendirmede, önceden öngörülemeyen ve gündemin meclis üyelerine gönderilmesi sırasında düşünülmeyen, bundan dolayı da meclis üyelerine gönderilen gündemde yer almayan hususların hangi şart ve hallerde belediye meclisince görüşülüp karara bağlanabileceği üzerinde durulmuştur.

BELEDİYE MECLİSİNİN GÜNDEMLERİNİN HAZIRLANMASI VE GÜNDEM EKLENMESİ

Halil MEMİŞ

1. Giriş

Belediyelerin karar ve denetim organı olarak tarifleyebileceğimiz belediye meclisleri, karar organı olma fonksiyonunu bir gündem dahilinde aldığı kararlarla yerine getirir.

Uygulamada gündemlerin hazırlanması, görüşülmesi ve komisyonlara havale edilmesi konularında bazı farklı usullerin olduğu bilinmektedir.

5393 sayılı Kanununun 21 inci maddesinde, belediye meclisinin gündemi ile ilgili düzenleme mevcuttur. Belediye meclis gündemleri konusunda esas, gündemin belediye başkanı tarafından belirlenerek en az üç gün önceden meclis üyelerine bildirilmesidir.

Ancak, bazı durumlarda önceden öngörülemeyen ve gündemin meclis üyelerine gönderilmesi sırasında görüşülme ihtiyacı duyulmayan bazı konuların o ayın meclis toplantısında görüşülmesi zarureti hasıl olabilir.

Bu kısa değerlendirmemizde, önceden öngörülemeyen ve gündemin meclis üyelerine gönderilmesi sırasında düşünülmeyen, bundan dolayı da meclis üyelerine gönderilen gündemde yer almayan hususların hangi şart ve hallerde belediye meclisince görüşülüp karara bağlanabileceği üzerinde durulacaktır.

İfade etmek isteriz ki, burada bahsettiğimiz husus olağanüstü toplantılarla ilgili olmayıp (zira olağanüstü meclis toplantılarında duyurulan gündem dışında başka bir konu görüşülemez.) normal meclis toplantıları ile ilgilidir.

2. Bazı Kavramlar

Konunun daha iyi anlaşılabilmesi için bazı kavramları hatırlatmakta fayda görülmüştür. Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'ne göre;

Toplantı Dönemi; belediye meclisinin 1 Ocak ile 31 Aralık tarihleri arasını kapsayan bir yıllık çalışma süresini,

Meclis Toplantısı, meclisin bir ay içinde yaptığı birleşimlerin tamamını,

Meclis Birleşimi, meclisin bir gün içinde yaptığı oturumların tamamını,

Meclis Oturumu, bir birleşimin ara ile bölünen kısımlardan her birini,

ifade eder.

Türk Dil Kurumu sözlüğüne göre gündem ise 'toplantılarda görüşülecek konuların bütünü' olarak ifade edilmektedir.

3. Gündemin Oluşumu

3.1. Başkanın Gündemi Hazırlaması

Belediye meclisi gündemi, belediye meclisinin bir toplantıda görüşüleceği ve karara bağlayacağı konuların tamamından oluşmaktadır. Bu toplantılar olağan meclis toplantıları ve olağanüstü meclis toplantıları olarak ikiye ayrılır.

Genel kural olarak belediye meclisinin gündemi belediye başkanı tarafından hazırlanır ve önceden belediye meclis üyelerine gönderilir.

Bu husus 5393 sayılı Kanunun 21 inci maddesinde, "her ayın ilk günündeki belediye meclis gündemi belediye başkanı tarafından belirlenerek en az üç gün önceden üyelere bildirilir ve çeşitli yöntemlerle halka duyurulur" şeklinde düzenlenmiştir.

Olağanüstü toplantıların gündemi ile ilgili düzenleme ise anılan Kanunun 20 nci maddesinde, "Olağanüstü toplantı çağrısı ve gündem en az üç gün önceden meclis üyelerine yazılı olarak duyurulur ve ayrıca mutad usûllerle ilan edilir. Olağanüstü toplantılarda çağrıyı gerektiren konuların dışında hiçbir konu görüşülemez" şeklinde düzenlenmiştir.

Dolayısıyla gerek olağan, gerekse olağanüstü meclis toplantı gündemleri bizzat belediye başkanı tarafından hazırlanarak meclis üyelerine gönderilir. Bu konuda yetki

devri mümkün değildir.

Bazı hususlarda olduğu gibi bu konuda da, belediye başkanı ve belediye başkan vekilinin sahip olduğu yetkiler tartışılmaktadır.

Bu konu başka bir değerlendirme konusu olabilecek bir konu olmakla birlikte ifade etmeliyiz ki; Belediye Kanunu'nun 40 ncı maddesi gereğince belediye başkan vekili, başkanın yetkilerine sahip olduğundan, belediye başkan vekilleri belediye başkanlarının görevi başındayken kullanacağı tüm yetkileri kullanmak hakkına sahiptirler.

3.2. Gündem Önerilerinin Gündeme Alınması

5393 sayılı Kanununun 21 inci maddesine göre, "her ayın ilk toplantısında belediye başkanı ve meclis üyeleri belediyeye ait işlerle ilgili konuların gündeme alınmasını önerebilir. Öneri, toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla kabul edildiği takdirde gündeme alınır."

Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliğinin "Görüşmeler ve yönetim" başlıklı 11 inci maddesinin iki ve beşinci fıkralarında;

"Başkan gündeme geçilmeden önce meclise sunulacak konular varsa bildirir, meclis başkanlığına hitaben verilmiş olan dilekçeleri kabul eder ve meclise sunar.

.....

.....

Daha sonra gündem maddeleri sırası ile okunur ve görüşülür. Gündem sırasında değişiklik yapılmasına, başkan veya üyeler tarafından yapılan teklifler üzerine gündeme madde ilave edilmesine meclisçe karar verilir. Ancak ilçe belediye meclislerinden gelen kararlar ile belediyenin birimlerinden ve bağlı kuruluşlarından gelen talepler toplantı sırasında başkan tarafından gündeme eklenir."

şeklinde düzenlemeler mevcuttur.

Kanundaki hükümden, belediye başkanı ve meclis üyelerinin her ayın ilk toplantısında belediyeye ait işlerle ilgili konuların gündeme alınabileceği hükme bağlanmıştır.

Burada karşımıza, her ayın ilk toplantısından ne anlamamız gerektiği sorusu çıkmaktadır.

Belediye Kanunu'nda toplantı tanımına yer verilmemiştir. Ancak bazı hükümlerden dolayı sonuç çıkarabiliriz. Buna göre, Kanununun 20 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "Bütçe görüşmesine rastlayan toplantı süresi en çok yirmi gün, diğer

toplantıların süresi en çok beş gündür.” ifadesinden; Kanun koyucunun toplantı kavramına Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliğinin 4 üncü maddesine anlamını bulan “toplantı (Meclisin bir ay içinde yaptığı birleşimlerin tamamı)” kavramıyla aynı anlamı yüklediğini anlıyoruz.

Dolayısıyla “belediye başkanı ve meclis üyelerinin her ayın ilk toplantısında belediyeye ait işlerle ilgili konuların gündeme alınabileceği” yönündeki düzenlemedeki “ilk toplantısında” ifadesini “oturum (Bir birleşimin[1] ara ile bölünen kısımlardan her biri)” olarak anlamak mümkündür.

Bu duruma göre, belediye başkan ve meclis üyeleri, ancak toplantıların ilk günlük birleşiminin ilk oturumunda, yani toplantı gündemlerinin görüşülmesine başlamadan teklifte bulunacakları sonucuna ulaşabiliriz.

Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliğinin 11 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Başkan gündeme geçilmeden önce meclise sunulacak konular varsa bildirir, meclis başkanlığına hitaben verilmiş olan dilekçeleri kabul eder ve meclise sunar.” yönündeki düzenleme de bu düşüncemizi güçlendirmektedir.

Buna karşılık 5393 sayılı Kanunda yer almayan, ancak Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliğinde **“Görüşmeler ve yönetim” başlığı altında düzenlenen 11 inci maddenin beşinci fıkrasında yer alan** “Daha sonra gündem maddeleri sırası ile okunur ve görüşülür. Gündem sırasında değişiklik yapılmasına, başkan veya üyeler tarafından yapılan teklifler üzerine gündeme madde ilave edilmesine meclisçe karar verilir. Ancak ilçe belediye meclislerinden gelen kararlar ile belediyenin birimlerinden ve bağlı kuruluşlarından gelen talepler toplantı sırasında başkan tarafından gündeme eklenir.” yönündeki düzenleme farklı uygulamaya kapı açmaktadır.

Kanunun yukarıda verilen **21 inci maddesindeki hükme göre**, belediye başkanı ve meclis üyeleri belediyeye ait işlerle ilgili konuların gündeme alınmasını önerdikleri konuların ancak toplantının başında ve meclis kararı ile gündeme alınabileceğine dair düzenlemenin aksine, Yönetmeliğin 11 inci maddesinin, toplantının başında olmasa dahi bazı hususların gündeme alınabileceğini öngördüğünü ve bunların gündeme alınması için meclis kararı bile öngörmediğini görüyoruz.

Bahsi geçen 11 inci maddede; ilçe belediye meclislerinden gelen kararlar ile belediyenin birimlerinden ve bağlı kuruluşlarından gelen taleplerin toplantı sırasında başkan tarafından gündeme ekleneceği düzenlenmiştir.

“Toplantı sırası” ifadesini, toplantı devam ederken, toplantının herhangi bir aşamasında, teknik deyimle toplantının alt bölümleri olan birleşim veya oturumların her birinde olarak değerlendirmek gerekmektedir.

Aynı zamanda, “... gelen talepler toplantı sırasında başkan tarafından gündeme eklenir.” ifadesindeki, “başkan tarafından gündeme eklenir” ibaresinin “meclisin kararına gerek olmadan” şeklinde anlaşılması gerekir. Zira maddede doğrudan “başkan tarafından” ibaresi kullanılmış ve istisnaya yer vermemiştir.

4. Sonuç

Değerlendirdiğimiz konunun çok spesifik bir konu olması nedeniyle, herkesin aynı düşünmesini ve konuya aynı bakış açısıyla yaklaşmasını beklemiyoruz.

Ancak hemen ifade edelim ki, genel kanaat başkan tarafından gönderilen meclis gündemine yeni madde eklenmesi, meclis toplantılarının başında ve ancak meclis toplantısına katılanların kararıyla mümkündür.

Yukarıda yaptığımız değerlendirmelerde ise bunun dışında, yani toplantılar başladıktan, gündem maddelerinin görüşülmesine geçildikten sonra da, gündeme madde eklenebileceği ve hatta bunun için meclis kararına dahi gerek olmadığı ortaya çıkmaktadır. Ancak, bunun için gündem teklifinin nerden ve nasıl geldiğinin de önemli olduğunu anlıyoruz.

Konuyu “başkan veya üyeler tarafından yapılan teklifler” ile “İlçe belediye meclislerinden gelen kararlar ile belediyenin birimlerinden ve bağlı kuruluşlarından gelen talepler” şeklinde ikiye ayırarak özetleyebiliriz:

a) Başkan veya üyeler tarafından yapılan teklifler:

Bu teklifler üzerine gündeme madde ilave edilmesi, ancak toplantıların başında, diğer bir ifade ile gündemin görüşülmesine başlamadan mümkündür. Ancak bu yeterli değildir. Belediye meclisinin bu tekliflerin gündeme alınmasına karar vermesi gerekmektedir.

b) İlçe belediye meclislerinden gelen kararlar ile belediyenin birimlerinden ve bağlı kuruluşlarından gelen talepler:

Bilindiği üzere, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu’na göre büyükşehir ilçe belediyelerinin bazı kararları (bütçe, imar) büyükşehir meclisinde görüşülerek kesinlik kazanır ve yürürlüğe girerler.

Büyükşehir olan yerlerde ilçe belediyelerinden büyükşehir belediye meclisinde görüşülmek üzere gelen kararlar, belediyelerin statüsüne bakılmaksızın tüm belediyelerin birimlerinden gelen talepler (müzekkereler) ile büyükşehir belediyeleri bağlı kuruluşlarından gelen ve büyükşehir belediye meclisinde görüşülmesi gereken talepler meclis toplantısının her safhasında ve meclis kararına gerek olmaksızın gündeme eklenerek görüşülebilir.

Bilinenin ve yaygın kanaatin aksine, meclis toplantıları devam ederken ve meclisin kararına gerek kalmadan da gündeme konu eklenebileceğini ifadeye çalıştığımız bu yazımızda, başkanın meclis toplantısından önce meclis üyelerine duyurduğu gündem dışındaki konuların gündeme alınıp görüşülmesinde gündem teklifinin nerden ve nasıl geldiğinin önemli olduğunu ortaya koymuş oluyoruz.

[1] Birleşim: Meclisin bir gün içinde yaptığı oturumların tamamını ... ifade eder.(BMÇY Md. 4)

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA